

Eurooppa-neuvoston jäsenten antama Maltaan julistus muuttoliikkeen ulkoisista näkökohdista: keskisen Välimeren reitti

1. Pidämme myönteisinä puheenjohtajavaltio Maltaan pyrkimyksiä edistää EU:n kokonaisvaltaisen muuttoliikepolitiikan kaikkia näkökohtia ja annamme tukemme näille ponnisteluille. Vahvistamme uudelleen vakaan aikomuksemme toimia kaikilta osin ihmisoikeuksia ja EU:n arvoja kunnioittaen, kansainvälistä oikeutta noudattaen ja yhdessä YK:n pakolaisjärjestön UNHCR:n ja Kansainvälisen siirtolaisuusjärjestön IOM:n kanssa.
2. Keskeinen osa kestävästä muuttoliikepolitiikasta on valvoa ulkorajojamme tehokkaasti ja pysäyttää EU:hun suuntautuvat laittomat muuttovirrat. EU:hun saapuvien määrä aleni vuonna 2016 kolmanneksen vuoden 2015 tasosta. Vaikka paineita on edelleen, itäisen Välimeren reitillä tulijoita oli vuoden 2016 neljän viimeisen kuukauden aikana 98 prosenttia vähemmän kuin samaan aikaan edellisenä vuonna. Olemme edelleen sitoutuneet noudattamaan EU:n ja Turkin julkilausumaa ja panemaan täysimääräisesti ja syrjimättömästi täytäntöön sen kaikki kohdat sekä jatkamaan Länsi-Balkanin reitin varrella sijaitsevien maiden tukemista.
3. Keskisen Välimeren reitillä maahantulijoita oli vuonna 2016 kuitenkin yli 181 000, ja hukkuneiden tai merellä kadonneiden määrä on vuodesta 2013 alkaen noussut vuosi vuodelta. Koska vuonna 2017 on jo menehtynyt satoja ihmisiä ja talvi on kääntymässä kevääseen, olemme vakaasti päättäneet toteuttaa lisätoimia tarkoituksena vähentää merkittävästi muuttovirtoja keskisen Välimeren reitillä ja hajottaa salakuljettajien liiketoimintamalli. Samalla seuraamme itäisen Välimeren reittiä sekä muita reittejä. Aiomme tehostaa yhteistyötä tärkeimmän lähtömaan Libyan sekä sen pohjoisafrikkalaisten ja Saharan eteläpuolisten naapureiden kanssa.
4. Kumppanuuskehityksen ja Vallettan toimintasuunnitelman ansiosta olemme voineet syventää pitkäaikaista yhteistyötä useiden kumppanimaiden kanssa ja puuttua muun muassa muuttoliikkeen perimmäisiin syihin keskinäiseen luottamukseen perustuvan vakaan kumppanuuden pohjalta. Yhteistyö tuottaa jo tuloksia, ja sitä tullaan tehostamaan. Tilanteen kiireellisyys edellyttää kuitenkin välittömiä alueellisia operatiivisia lisätoimenpiteitä, jotka toteutetaan pragmaattisesti, joustavasti ja tilannekohtaisin ratkaisuin kaikissa vaiheissa ottaen mukaan kaikki toimijat muuttoreitin varrella. Tältä osin pidämme tervetulleena komission ja korkean edustajan yhteistä tiedonantoa "Muuttoliike keskisen Välimeren reitillä – Muuttovirtojen hallinta ja ihmishenkien pelastaminen".
5. Ponnistelut Libyan vakauttamiseksi ovat nyt tärkeämpiä kuin koskaan, ja EU tekee kaikkensa tämän tavoitteen saavuttamiseksi. Libyassa valmiuksien kehittäminen on ratkaisevaa, jotta viranomaiset saavat maa- ja merirajat hallintaan ja pystyvät torjumaan kauttakulku- ja salakuljetustoimintaa. EU on edelleen sitoutunut edistämään Libyan poliittiseen sopimukseen perustuvaa kattavaa poliittista ratkaisua ja tukemaan presidenttineuvostoa sekä kansallisen sovinnon hallitusta Yhdistyneiden kansakuntien myötävaikutuksella. Lisäksi EU ja jäsenvaltiot aikovat mahdollisuuksien mukaan lisätä avunantoaan Libyan alue- ja paikallisyhteisöille sekä tiivistää yhteistyötä näiden yhteisöjen ja maassa toimivien kansainvälisten järjestöjen kanssa.
6. Etusijalla tulevat olemaan
 - a. Libyan kansalliselle rannikkovartiostolle ja muille asiaankuuluville elimille annettava koulutus, varusteet ja tuki. EU:n täydentäviä koulutusohjelmia on nopeasti tehostettava ja niiden osallistujamäärää lisättävä aloittaen ohjelmista, joita on jo käynnistetty SOPHIA-operaation puitteissa, ja hyödyntäen operaatiosta saatuja kokemuksia. Näiden toimien rahoituksesta ja suunnittelusta on tehtävä kestävä ja ennakoitavaa muun muassa Välimeren Seahorse-verkoston avulla;
 - b. isätoimet salakuljettajien liiketoimintamallin hajottamiseksi tehostetun operatiivisen toiminnan avulla käyttäen integroitua toimintamallia, jossa ovat mukana Libya, muut reitillä sijaitsevat maat ja keskeiset kansainväliset kumppanit, sitoutuneet jäsenvaltiot, YTPP-operaatiot, Europol sekä eurooppalainen raja- ja merivartiosto;
 - c. Libyan paikallisyhteisöjen kehityksen tukeminen mahdollisuuksien mukaan erityisesti muuttoreittien varrella sijaitsevilla rannikkoalueilla ja Libyan maarajoilla näiden yhteisöjen sosioekonomisen tilanteen parantamiseksi ja paineensietokyvyn lisäämiseksi niiden toimiessa pakolaisia vastaanottavina yhteisöinä;

d. pyrkimys varmistaa Libyassa muuttajille asianmukaiset vastaanottovalmiudet ja -olosuhteet yhdessä UNHCR:n ja IOM:n kanssa;

e. IOM:n tukeminen sen pyrkiessä merkittävästi tehostamaan avustettuun vapaaehtoiseen paluuseen liittyvää toimintaa;

f. Libyassa sekä lähtö- ja kauttakulkumaissa oleville muuttajille suunnattujen tiedotuskampanjoiden lisääminen yhteistyössä paikallisten toimijoiden ja kansainvälisten järjestöjen kanssa erityisesti salakuljettajien liiketoimintamallin torjumiseksi;

g. auttaminen Libyan maarajoihin kohdistuvan paineen vähentämisessä toimien sekä Libyan viranomaisten että kaikkien Libyan naapureiden kanssa, muun muassa tukemalla hankkeita, jotka parantavat niiden valmiuksia rajaturvallisuuden alalla;

h. vaihtoehtoisten reittien ja salakuljettajien toiminnassa mahdollisesti tapahtuvien muutosten seuraaminen toimien yhteistyössä Libyan naapureiden ja kumppanuuskehityksen maiden kanssa, jäsenvaltioiden ja kaikkien asiaankuuluvien EU:n virastojen tuella ja asettaen käyttöön kaikki tarvittavat valvontavälineet;

i. tuen jatkaminen yksittäisten jäsenvaltioiden pyrkimyksille ja aloitteille, joita toteutetaan suoraan Libyan kanssa; tältä osin EU pitää myönteisenä Italian viranomaisten ja presidenttineuvoston puheenjohtajan al-Serrajin 2. helmikuuta 2017 allekirjoittamaa yhteisymmärryspöytäkirjaa ja on valmis tukemaan Italiaa sen täytäntöönpanossa;

j. muuttoliikettä koskevan vuoropuhelun ja yhteistyön syventäminen kaikkien Libyan naapurimaiden kanssa; tähän kuuluu parempi operatiivinen yhteistyö jäsenvaltioiden ja eurooppalaisen raja- ja merivartioston kanssa ihmisten lähtemisen estämisessä ja heidän palauttamisensa hallinnoimisessa.

7. Näitä tavoitteita on tuettava tarvittavilla resursseilla. Euroopan unioni edistää Vallettan toimintasuunnitelman mukaisesti muuttoliikkeen sisällyttämistä Afrikalle annettavaan EU:n viralliseen kehitysapuun, joka on määrältään 31 miljardia euroa tällä rahoituskaudella. Jotkin edellä mainituista toimista voidaan rahoittaa jo käynnissä olevien hankkeiden puitteissa käyttäen tarvittaessa erityisesti hankkeita, jotka rahoitetaan EU:n Afrikka-hätärahastosta, johon on osoitettu 1,8 miljardia euroa EU:n budjettivaroja ja 152 miljoonaa euroa jäsenvaltioiden rahoitusosuuksia. Mitä tulee kiireellisimpien rahoitustarpeiden kattamiseen nyt ja koko vuonna 2017, olemme tyytyväisiä komission päätöksen myöntää ensi vaiheessa ylimääräiset 200 miljoonaa euroa rahaston Pohjois-Afrikan investointi-ikkunalle ja asettaa etusijalle Libyaa koskevat, muuttoliikkeeseen liittyvät hankkeet.

8. Aiomme kehittää edelleen ulkoista muuttoliikepolitiikkaamme, jotta se sisältäisi valmiudet selviytyä tulevista kriiseistä. Kartoitamme mahdollisia esteitä, jotka liittyvät esimerkiksi palautusten edellytyksiin, ja pyrimme vahvistamaan palauttamiseen liittyviä EU:n valmiuksia kansainvälistä oikeutta noudattaen. Pidämme myönteisenä komission aikomusta esittää piakkoin ensi vaiheen toimena päivitetty palauttamista koskeva EU:n toimintaohjelma ja antaa ohjeistusta EU:n ja jäsenvaltioiden suorittamien palautusten parempaan tuloksellisuuteen ja tehokkaaseen takaisinottoon voimassa olevan säännösten pohjalta.

9. Aiomme toimia päättäväisesti ja nopeasti saavuttaaksemme tässä julistuksessa esitetyt tavoitteet, ja pyydämme kaikkia toimijoita työskentelemään tämän päämäärän hyväksi. Pidämme myönteisenä puheenjohtajavaltio Maltan aikomusta esittää mahdollisimman pian neuvostolle tätä koskeva konkreettinen täytäntöönpanosuunnitelma, viedä työtä eteenpäin sekä huolehtia tulosten tarkasta seurannasta läheisessä yhteistyössä komission ja korkean edustajan kanssa. Eurooppa-neuvosto arvioi yleisen toimintamallin edistymistä maalisi- ja kesäkuun kokouksissaan puheenjohtajavaltio Maltan laatiman selvityksen pohjalta.

Press office - General Secretariat of the Council of the EU

Rue de la Loi 175 - B-1048 BRUSSELS - Tel.: +32 (0)2 281 6319

press@consilium.europa.eu - www.consilium.europa.eu/press